



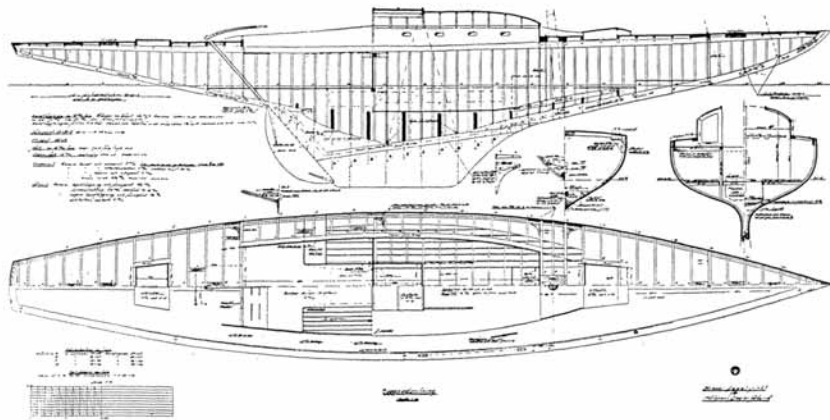
Gustaf Estlander, M22:ans konstruktör.

### M-båtarna: moderna Mälarklassiker

Så är vi på 1900-talet, modern tid. Transporterna har tagits över av maskiner, till sjöss och till lands. Men på Mälaren har kommit andra seglare: sådana som seglar för lust och nöjes skull. Mälaren har till och med fått sin egen segelbåtstyp uppkallad efter sig. De är den idag klassiska M-båten i fyra klasser: M15, M22, M25 och M30. Det är vackra båtar med sköna linjer, snabba seglare och prydnader för Mälaren (och andra vatten) där de dyker upp. När de första kom på 1930-talet var de något unikt inom seglingen. Entypsbåten.

Mälär22:an var först. Mälarens Seglarförbund ville 1929 ta fram en båt som passade både kappsegling och familjesegling, samt dessutom var överkomlig i pris. Förbundets direktiv lät som följande: "Genom sin enkelhet i uppbyggnad och materialens varaktighet vid rätt underhåll skulle det till och med efter flera års användande, ej åsamka säljaren någon nämnvärd förlust vid en eventuell försäljning." Förbundet vände sig till flera kända båtkonstruktörer för uppdraget vilka alla

Lage Eklunds ritning till M30. Eklund blev senare även känd som konstruktör också för Neptunkryssaren.  
Foton Upsala Upsala Segel Sällskap.



tackade nej. De fruktade att en entypsbat skulle göra dem arbetslösa. Konstruktören som till slut vågade hette Gustaf Estlander (1876–1930), en arkitekt och båtkonstruktör med finskt ursprung som dessutom hade varit europamästare i skridskor. Totalt byggdes omkring hundrafyrtio M22:or fram till 1962 när den sista löpte av stapeln. Många finns kvar och seglar på Mälaren.

Mälär30:an skapades några år senare också den på initiativ av Mälarens Seglarförbund. Den skulle vara ett komplement till Mälär22:an, en större, rymligare och mer prisvärd båt. Tanken var att Gustaf Estlander skulle konstruera också denna båt, men han avled redan 1930. Konstruktör blev istället en ung ingenjör, Lage Eklund, som tidigare hade arbetat för Estlander. Den första M30:an byggdes på det klassiska båtvarvet Schelins i Kungsör 1933 och visade sig vara en mycket snabb båt och tillika tålig i hårt väder. Det har sedan dess byggts ca. etthundratrettio båtar i klassen varav en fjärdedel i plast sedan 1970-talet. M30:or byggs fortfarande. Dock har priset gått upp en smula. Den första M30:an kostade mindre än 5000 kronor. Idag lär en nybyggd båt vara mer än hundra gånger dyrare. M30 är den mest aktiva klassen av M-båtarna och de tävlingar som ordnas brukar attrahera en hel del seglare.

Mälär25:an kom till 1947 då Mälarens Seglarförbund ville ha ett billigare alternativ till Mälär30:an. Man ville ha en "bra båt, beboelig, men ändock kappseglingduglig och därtill en billig båt och lätt att amatörbygga". Konstruktören som vann den tävling som förbundet utlyste hette Erik Nilsson, en känd profil inom Stockholms Segelsällskap. En prototyp hade byggts på Schelins varv som underlag för den slutgiltiga konstruktionen och varvet tillhandahöll sedan byggsatser för M25:an. Båten blev SSS lottbåt 1947. Totalt har ca. hundra båtar byggts.

Mälari5 är sladdungen i klassen, tillkommen 1953 med Oscar Schelin som konstruktör. M15 blev dock aldrig en stor klass; färre än tjugo båtar har byggts.

Oscar Schelin (1895–1980) är som framgår en betydelsefull profil för Mälarens segelbåtar. Han grundade sitt varv i Kungsör 1914, ännu inte fyllda tjugo år, ett varv som fortfarande finns kvar under namnet Kungsörs båtvarv, nu i fjärde generationen Schelinare. Oscar Schelin, som blev en berömdhet internationellt, hade som motto att bygga ”lyckliga båtar”.

Mälarens Seglarförbund som så aktivt hade verkat för M-båtarnas tillkomst upplöstes 1982 då Svenska Seglarförbundet organiserades länsvis. Samtidigt föddes M-Båtsförbundet för att ta till vara M-båtsägarnas intressen. Förbundet organiserar tävlingar för samtliga klasser utom M15.

Läs mer och se fantastiskt vackra bilder på M-båtarna på [www.mbat.nu](http://www.mbat.nu).



Oscar Schelin, legendarisk varvsägare i Kungsör som byggt många M-båtar tillika var konstruktör av bl.a. M15.  
Foto Kungsörs Båtvarv.

M30 med nummer ett i seglet. Hon byggdes 1933 på Schelins varv i Kungsör och var samma år Upsala Segel Sällskaps lottbåt. Hon seglar vidare, idag under namnet Yrhättan och vinner den ena tävlingen efter den andra. Bilden är från senare tid. Foto Upsala Segel Sällskap.

